

Saksprotokoll i fylkestinget - 12.06.2014

INTERPELLASJONAR

Torill Selsvold Nyborg hadde sendt slik interpellasjon til fylkesordføreren:

"Kristeleg Folkeparti vil med dette be om status når det gjeld mobbeombod og treårs-prosjektet her i Hordaland som Staten har tildelt oss, og som dei vil delfinansiera.

Fylkesordfører har uttalt seg negativ til mobbeombod både i NRK og i BT, og difor er det viktig for oss å vita om dette prosjektet vert realisert."

Fylkesordføreren svarte slik:

"Status:

- Det vart søkt om midlar til prøveprosjekt med mobbeombod 10. mai 2014.
- Fristen for å søkje var 10. mai 2014.06.
- 15. mai 2014 vart søknaden innvilga med NOK 500.000,- for 2014, og med atterhald om stortingsløyve: NOK 500.000,- for 2015.
- 13. mai 2014 vart prosjektsøknaden sendt som melding til opplærings- og helseutvalet 3. juni 2014 og til fylkesutvalet 19. juni 2014.

Så lenge fylkesutvalet ikkje aktivt stoppar prosjektet, vil det verte gjennomført."

Torill Selsvold Nyborg sette fram slikt forslag:

"Fylkestinget takkar ja til samarbeid med Staten om eit treårig prosjekt med mobbeombod."

Torill Selsvold Nyborg trekte forslaget sitt.

Aud Karin Oen hadde sendt slik interpellasjon til fylkesordføreren:

"Endringar i opptakssystemet, auka lærartettleik, kan det hindre fråfall?"

Tilstandsrapporten for den vidaregåande skulen 2012/13 synte oss at fråfallet i den vidaregåande skulen i Hordaland igjen er aukande, og at vi er dårlegare enn landssnittet på gjennomføring. Vårt felles mål er å komme til 80 % gjennomføring innan 2015, og vi er truleg langt frå å nå det målet i tide. Vi politikarar kunne kan hende ha levd med å ikkje nå dette målet, om det ikkje var for at bak desse talae finn ein ofte ei personleg ulukke. Konsekvensane kan til dømes vere at den unge ikkje kjem seg inn i arbeidsmarknaden og vert trygda i ung alder.

Årsakene til fråfallet er mangfaldige, men heilt overordna og generelt er det viktig å seia at kampen for sosial utjamning er av det viktigaste vi kan gjera. Det er nemleg klår samanheng mellom foreldra sin utdanningsbakgrunn og fråfallet. Unge med foreldre som ikkje har fullført vidaregåande utdanning, har ein langt sterkare tendens til å slita enn andre. Det er difor vi treng ein betre nasjonal politikk for fordeling, rettferd og like sjansar for alle.

Innanfor Hordaland fylkeskommune sine avgrensa forvaltningsområde er det sjølvsagt dei vidaregåande skulane som peikar seg ut i arbeidet mot fråfall, og både opplæringsavdelinga generelt og NY GIV-prosjektet spesielt kan vise til ein rikhaldig meny av tiltak. Mellom anna har det vorte jobba med ei rad ulike alternative ordningar for opplæring (vekslingsmodellen, produksjonsskule mv.) og for-sterka opplæring gjennom sommarskulen og leksehjelp via ideelle organisasjonar.

Den nemnde tilstandsrapporten slår fast at «elevar som ikkje kjem inn på første ønskje i vidaregåande opplæring» er i større fare for å falle frå i utdanninga. Årsaken til dette er truleg samansette. Men det er klart om elevar vert «utkonkurrert» av nærskulen sin, så kan det i seg

sjølv vere demotiver-ande. Dette rammar både elevar som bur i byen og i distrikta, men mest dei som bur i distrikta som kan risikere å måtte reise over lange avstandar, med fleire bussbyte. Vidaregåande skular melder om forseintkoming, og elevar som vert frakta på kryss og tvers, såkalla «eksoselevar». Somme elevar startar skulereisa i sekstida og er gjerne heime i halv sekstida om ettermiddagen.

Den harde sorteringa av elevar har sjølvstøtt også ført til ei hardare sorteringa av skular. Skular vert såkalla A-, B- og C-skular gjennom offentlege lister med karaktersnitt, med påfølgjande stigmatisering av både skular og elevar. Men det er inga eintydig forskning som støtt at læring i homogene miljø er betre enn i godt blanda klassar. Likevel er det det som no skjer. Pressa melder også no om at det i sentrumsskulane er stor overvekt av jenter, fordi dei har betre karakter enn gutar.

En lærar kan ikkje gjere underverk aleine, men mellom anna professor Thomas Nordahl har vore inne på at relasjonen mellom elev og lærar kan være heilt avgjerande for motivasjon og læring. Læraren skal vere «støttende og ha forventningar om utvikling» (sitert på Udir.no, nov.2012). Men er det mogeleg å gjere dette til norma for lærargjeringa når skulebudsjetta er prega av kutt og innstraming på timar.

1. Vile ein overgang til eit geografisk opptakssystem kunne ha minka fråfallet i den vidaregåande skulen?
2. Kor stor er lærartettleiken i den vidaregåande skulen no samanlikna med til dømes for fem år sidan?
3. Har sentrumsskulane ei skeiv kjønnsfordeling, og er eventuelt dette eit problem?
4. Er fråfallet i distrikta større enn i byar og tettstrok?"

Fylkesordføraren svarte slik:

"Spørsmål 1

I Hordaland er alle dei fylkeskommunale vidaregåande skulane eitt inntaksområde. I praksis fungerer det som regel slik at elevar som bur utanfor Stor-Bergen søker seg til næraste vidaregåande skule som har tilbudet dei ønskjer seg. Dei fleste får også tilbud om skuleplass der. I Bergen ligg skulane tettare, og elevane sitt søkjemønster er meir uavhengig av geografisk plassering, men framleis er det slik at elevane i stor grad kan bu heime.

Det er mange faktorar som påverkar gjennomføringsgraden til elevane. Det er difor vanskeleg å samanlikne Hordaland sine gjennomføringstal med andre fylkeskommunar som har eit geografisk styrt inntak.

Spørsmål 2

I Statistisk sentralbyrå sin Kostra-statistikk for fylkeskommunane finn ein at det i Hordaland i 2013 var 9,5 elevar pr. lærarårsverk. I 2010 var det tilsvarande talet 8,9.

Spørsmål 3

Dersom ein legg til grunn at sentrumsskulane er Årstad vgs, Bergen Handelsgym, Bergen katedralskole, Bergen maritime skole, Bjørgvin vgs og Tanks vgs viser tala at 49,7 % av elevane ved desse skulane er jenter.

Går ein inn på tala til den einskilde skule finn ein at skulane med unnatak av Bergen maritime skole har mellom 48,0 og 60,4 % jenter. Ved Bergen maritime skole er det 11,8 % jenter. Denne skulen tilbyr tradisjonelle "gute-fag" som elektrofag og teknikk og industriell produksjon. Begge tilboda er retta mot maritime miljø.

Spørsmål 4

Tabellen under syner del elevar som har slutta pr. region inneverande skuleår. Av tabellen går det fram at fråfallet er lågast i Sunnhordland.

	Sunn- hordl.	Voss/ Hard.	Bergen - Sør	Bergen Nord	Bergen sentrum	Vest	Totalt
Prosent elevar som sluttar i løpet av året (2013/2014)	3,4 %	3,8 %	4,1 %	5,3 %	7,6 %	6,3 %	5,2 %"

SPØRSMÅL

Aud Karin Oen hadde sendt inn slikt spørsmål:

"I media kan ein igjen lesa om "datakaos" på dei vidaregåande skulane. SV har i fylkesutvalet i mars spurd om dette og fått forsikringar om at "alt er på stell". No skapar dette store overskrifter i media att og leiaren for helse og opplæring forsikrar at dette ikkje skal skje igjen.

Er dette eit reelt problem? I så fall: kva tiltak er satt inn?"

Fylkesordføraren svarte slik:

"I saka frå BT 22.05.2014 blir det vist til utfordringar som har oppstått i samband med innføring av privateigde elevmaskiner hausten 2013.

Ei utfordring har vore at nokre elevar ikkje har stilt med maskin til skulestart. Ettersom ordninga var ny i fylket rekna nok mange elevar og føresette med å få tildelt maskin på skulen som i tidlegare år.

Resultatet blei at mange venta med å bestille maskin til etter skulestart. I tillegg blei det forseinkingar i leveransen frå leverandør, dei elevane som bestilte innan ein frist fekk ikkje maskin før skulestart som lova.

Leverandøren har nå gjennomført tiltak for å få til ein raskare leveranse. Samstundes vil elevane komande skuleår i større grad vere førebudde på ordninga som betyr at fleire vil bestille maskiner tidleg og vil dermed få dei levert innan skulestart.

Ei anna utfordring var distribusjon av programvara Office. Problemet med distribusjon vil løysast ved at Hordaland fylkeskommune til hausten går over til Office365. Det betyr ein enklare distribusjon og installasjonsprosess.

Gjennom skuleåret 2013/2014 har skulane opparbeidd erfaring med bruk av privateigde elev-maskiner. Saman med dei tiltaka som no er iverksett på bakgrunn av erfaringane vil komande skuleår by på færre utfordringar."

Benthe Bondhus hadde sendt inn slikt spørsmål:

"Vedr. høyring av lovframlegg om statleg godkjenning av kommunale låneopptak og leigeavtalar før iverksetjing av kommunereforma

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i skriv av 14. mai d.å. utarbeidd eit framlegg til lovendring av kommunelova som styrker den statlege kontrollen med økonomien til kommunane! Framlegget går ut på at kommunale vedtak om låneopptak og langsiktige leigeavtalar for budsjettåra 2015-2017 ikkje er gyldige før dei er godkjende av Fylkesmannen.

Er fylkeskommunen ein høyringspart i dette?

Kva konsekvensar vil dette eventuelt få for kommunar sitt samarbeid med Hordaland fylkeskommune."

Fylkesordføraren svarte slik:

1. "Ja, fylkeskommunen er høyringspart.
2. Føremålet med framlegget til lovendring er å sikre at kommunane ikkje gjennomfører uheldige økonomiske disposisjonar og strategiske tilpassingar i forkant av kommunereforma. Det er ikkje meininga å avgrense den normale aktiviteten i kommunane. Eg kan difor vanskeleg sjå at lovendringa vil ha nokon konsekvens for kommunar sitt samarbeid med Hordaland fylkeskommune. Det er lite truleg at eventuelt sal eller utleige av eigedomar frå fylkeskommunen til kommunar kan bli oppfatta som "uheldige økonomiske disposisjonar og strategiske tilpassingar i forkant av kommunereforma".

Tom Skauge hadde sendt inn slikt spørsmål:

"Demokratisk innovasjon i fylkeskommunen - et bidrag til grunnlovsjubileet

"200-årsmarkeringen for Norges grunnlov markerer ikke slutten på en historie. Det innbyr heller til å se fremover», skrev Stortingspresident Olemic Thommesen i Aftenposten på åpningsdagen for grunnlovsfesten. Han la til: "Det er en stor styrke dersom vi klarer å videreføre en samtlende grunnlov som alle borgere kan identifisere seg med. Hvordan kan vi bruke jubileet til å øke demokratisk deltagelse og engasjement?"

I Hordaland fylkeskommune kan vi tenke at denne debatten ikke angår oss ettersom vår demokrat-iske institusjon er varslet nedlagt eller omorganisert. Alternativt kan vi bruke anledningen til å utvikle vår etasje i det norske demokratiske hus. Slik kan vi ta med oss best mulige demokratiske modeller til en eventuell nyorganisering.

De kommunale selvstyreverdiene er ofte omtalt som demokrati, frihet og effektivitet. Demokratiske reformer bør ha som mål å styrke folkelig nærhet, representativitet og demokratisk variasjon.

Jeg skal her foreslå fem reformer som fylkeskommunen bør vurdere:

Representantforslag:

Representantforslag er i bruk i Stortinget (Dok 8) og i Bergen kommune (Reglementets kapittel 7). Ordningen gjør det mulig å sette frem et begrunnet forslag fra en eller flere politisk valgte representanter.

Innbyggerinitiativ:

Innbyggerinitiativ er i bruk i Bergen etter vedtak i 2004. Ordningen er forankret i kommunelovens § 39a. Initiativretten kan brukes både av enkeltpersoner og organisasjoner. Bergen kommune krever minst 300 underskrifter av personer som er registrert i kommunen.

Muntlige innlegg:

Erfaringer fra vanskelige saker er at det blir oppfattet som udemokratisk når velgerne ikke har kanaler for å slippe til med innlegg i komiteene. I Bergen kommune heter det: "Hvis du har synspunkter til en sak bystyrekomiteene har på sakskartet, kan du komme i komiteen for å holde et muntlig innlegg. Dette må meldes på forhånd til Bystyrets kontor."

Faglig-demokratisk åpenhet:

HFK har svært dyktige fagpersoner. Det er en styrke for godt opplyste saker som er til politisk behandling. Det ligger imidlertid en asymmetri i kapasitet og oppmerksomhet mellom fag og politikk. KVV-ordningene som er etablert i større saker har institusjonalisert en faglig tradisjon som

legger stor vekt på å vurdere ulike mål og ulike virkemidler for å nå ønskede mål. HFK bør gjennomgå sin praksis med sikte på å ta i bruk KVVU-strategien for utredning i flere saker.

Anbud:

HFK har tatt i bruk anbudsordning forvaltning av kollektivtilbudet. Ordningen bør før nye store utlysninger bli vurdert for økonomisk effektivitet og for demokratisk innsyn. Viktige kostnader ved anbudsordninger er transaksjonskostnader som kommer av stort arbeid med detaljering av anbudsgrunnlaget og uenighet om inngåtte avtaler.

Kan det tenkes at HFK også kan gjøre erfaringer som i andre europeiske land at regningen kommer to ganger ved anbud? – Først ved inngåelse av avtale om økonomisk godtgjørelse, - og seinere dersom privat aktør kaster kortene: Det offentlige må også ta kostnadene med å rydde opp.

Demokratisk kunnskap:

HFK innhenter eller forvalter omfattende kunnskap om hordalandssamfunnet som er relevant for innbyggerne. Eksempler er kunnskap om miljø, forurensning, trafikk og tilgang på offentlige tjenester. Terskelen for fylkets innbyggere er fortsatt for stor for å få lett tilgang til kunnskap fylkeskommunen administrerer.

Spørsmål til fylkesordfører:

Vil fylkesordføreren ta initiativ til å vurdere

1. utvidede initiativrettigheter for innbyggere og for folkevalgte i fylkets demokratiske organ?
2. vurdere å be om at flere saker som skal frem til politisk behandling blir opplyst etter KVVU-metoden?
3. en gjennomgang av erfaringene HfK har ved anbudsordningene som er tatt i bruk?
4. hvordan relevant offentlig innhentet kunnskap kan bli mer tilgjengelig for fylkets innbyggere?"

Fylkesordføreren svarte slik:

"Spørsmål 1

Hordaland fylkeskommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen. Det innebærer noen forskjeller i styringsstruktur sammenlignet med parlamentarisme. Representanten Skauge har som bakgrunn for sitt spørsmål vist til ordninger i Stortinget og i Bergen kommune. Dette er begge organer med parlamentarisk styreform.

Fylkestinget har behandlet spørsmålet om å innføre parlamentarisme og det ble sist nedstemt i fylkestinget i oktober 2010 da det ble gjort slikt vedtak:

"Fylkestinget finn ikkje grunn til å gå vidare med vurderingane av parlamentarisme som styringsform."

Etter kommunelovens § 39a kan innbyggerne i fylket fremme forslag som gjelder fylkeskommunens virksomhet. Fylkestinget plikter selv å ta stilling til forslaget dersom minst 2 % av innbyggerne står bak forslaget. Likevel er 500 underskrifter i fylket alltid tilstrekkelig.

Dette er en lovfestet rett for innbyggerne i Hordaland, og fylkesordføreren kan ikke se at det skulle være behov for ytterligere regler i tillegg. Så langt har det ikke vært fremmet innbyggerinitiativ overfor fylkeskommunen.

Når det gjelder begrunnede forslag fra en eller flere representanter i folkevalgte organer, viser jeg til at det utenom de konkrete sakene er anledning til, i forbindelse med bl.a. interpellasjoner, å

fremme forslag og få disse stemt over. I samsvar med kommuneloven kan organet eller minst en tredjedel av medlemmene forlange en bestemt sak oppført på dagsorden på neste ordinære møte. Folkevalgt organ kan også treffe vedtak i sak som ikke er oppført på saklisten, hvis ikke møteleder eller en tredjedel av de møtende medlemmene motsetter seg det.

Jeg ser ikke helt at det skulle være behov for ytterligere ordninger innenfor formannskapsmodellen.

Spørsmål 2

Konseptvalgutredningsmetoden som representanten ønsker på et bredere felt er en omfattende og ressurskrevende prosess. Utarbeidelse av KVVU blir et krav på stadig flere områder, og jeg mener det kan være fornuftig å "ile langsomt" med tanke på tid og ressurser som kreves for å gjennomføre en slik prosess. Det kan også være andre metoder som kan være like så hensiktsmessige i visse typer saker. Fylkesordføreren vil ikke nå legge opp til en endring på dette feltet.

Spørsmål 3

Det er ikke fra administrasjonens side lagt opp til en generell gjennomgang av erfaringene ved anbudsordningene, men for hvert nytt tilbud på kollektivsektoren blir tidligere erfaringer vurdert.

Det er tidligere gjennomført forvaltningsrevisjoner av både kollektivtjenester, billetteringssystem og innkjøpsfunksjonen. Gjennom disse blir det vedtatt tiltak for videre oppfølging. Fylkesordføreren ser ikke behov for ytterligere gjennomgang på nåværende tidspunkt.

Spørsmål 4

Som representanten Skauge er inne på, forvalter fylkeskommunen stor kunnskap om samfunnet i fylket. Mye av kunnskapen blir gjort tilgjengelig gjennom konkrete saker som er til behandling i folkevalgte organ. Disse blir nå tilgjengelig elektronisk. Kunnskapen vil kunne finnes i saksframlegg og i vedlegg i form av større rapporter. I tillegg vil jeg peke på hjemmesiden til fylkeskommunen der rapporter og utredninger blir lagt ut for allmenn benyttelse. Det er også selvfølgelig anledning til å ta kontakt med fylkeskommunen og den enkelte fagavdeling for å få tak i relevant informasjon."